

Szerkesztőség és kiadó hivatal

Hely: SIMONFFY-ház a város-házával szemben

HIRDETMÉNYEK.

Előzetési pénzek és a kiadás körüli panaszok valahányszor a lap szellemi részét illető minden közlemények ide intézendők

Érmentetlen levelek csak ismert kezektől fogadhatók el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÜ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előzetési ár:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre	10 frt — kr
Félévre	5 frt —
Negyedévre	2 frt 50
Egy hónapra	1 frt —

Hirdetési díj:

Öt-hasábsopitisor egyszeri beiktatásáért 5 kr
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyilttér 4 hasábsopitisorért 20 kr.

XI. évfolyam. 1884.

Debreczen. Hétfő, április 21.

78. szám.

Nem úgy!

(T.) Ugy szokott az lenni! 1875-ben fogni kellett a minisztert. 1877-ben szökött a miniszter. Most pedig versenyt futnak a miniszteri székek után. Mikor a kormányzás legesekélyebb nehézséggel jár, mindig akkor van a legtöbb kandidátus, és ha a mérsékelték most jutnának kormányra, fejkötőkben született szerecsenyemeknek kellene őket mondanunk; mert míg Tisza 1875-ben a kormányt nagy nehézségek közt vette át, most minden kerék rendben és megkenve, hogy akar magától is elforga egy darabig, Aztán meg az is ugy van hogy: ha egy gyenge kormány után egy jó kormány jön, elődeinek hibáért az szenved meg, mert hiszen ami rosszat az elődök cselekedtek, annak hatása csak évek múlva, tehát az új kormány alatt lesz érezhető, míg viszont ha egy jó kormány után egy rossz kormány jön, az elődök érdemeit rendszeren az élvezi. Innen magyarázható az a rettenetes áthozás az apponyiak részéről, mert a mit a Tisza kormány alkotott, annak gyümölcseiben ők turkálnak. Nem csodáljuk tehát Somsichot, ha a mit a Lónyay és Bittó kormányok a Somsich támogatása mellett elkövettek, hát hogy mindazokat, a részben még csak most érezhető hibákat a Tisza kormányra akarja kenni, üdvözölve magát s azokat az elemeket, melyek vele egy követ fújnak és egy követ fajtak vala.

Mert hiszen ha van adó és van adósság, hát mikor lett megvetve az alapja? Tisza már egy adósságokban nyakig uszó és adóval terhelt országot vett át.

Az állam pénztár üres volt, minden fizetetlen volt, hát hogy az állam meg ne bukjon, természetes, hogy pénzt kellett szerezni, amit az előbbi kormány is megtett volna ugyan, ha kapott volna, de már nem kapott. A hitel ki volt merítve, s ez lett az ő megbuktatója. És most már szeretnők tudni, hogy vajjon mit tett volna a Tisza helyzetében bár melyik emberi kormánya a világnak, mi-

kor irtoztató fizetési kötelezettségek közt, üresen veszi át az állam pénztárát? Talán emelte volna az ipart, kereskedelmet, közvagyonosodást, forgalmat? De hát miből? Aztán még lehet emelni mindezeket, de hogy az emelkedés érezhető javulást okozzon, ahöz évtizedek kellenek. Ebből tehát nem tölthette meg az állampénztárt. Hogy tehát az égető szükségeken segítve legyen csakugyan nem tehetett volna mást senki fia, minthogy kölcsön kérjen valakitől. Miután pedig az adósság már is annyi volt, hogy a kamatokat mindig újabb és újabb kölcsönből kellett fizetni, s ami nem mehetett a végtelenségig, hát hirtelen csinálni kellett valami oly jövedelmet, amely nem várt magára: emelni kellett az adót. De sem az adósságot nem azért kellett csinálni, mert Tisza Kálmán gazdálkodott rosszul; sem az adót nem azért kellett emelni: hanem igen is emelni kellett, mert akkor már olyanok voltak a viszonyok, az az: a Tiszát megelőző kormányzás, a Somsich apóék kormányzása tette azt szükségessé. És minden további adósság csinálás mindeu további adó emelés ebből folyt, az előzmények követeltek. De hogy mindezeknek dacára e mai napig sem buktunk meg, sőt a régi bajok gyógyítása mellett egyre tesszük az intézkedéseket, melyek a bajok gyökeres orvoslására lesznek hivatalva, azt már Tisza Kálmán cselekedte.

Hogy levegőt vehessen, hogy a gyógyszer alkalmazására időt nyer; hessen, adósságot kellett neki csinálni; hogy pedig a fizetési képtelenség menő adósság csinálástól megszabaduljon, az adót kellett emelni, amde hogy ez adósság elviselhetővé tétessék, ugy kellett, mozognia, hogy az adózó polgár is támogatásra találjon. És ez volt a kormány fő törekvése a mai napig. És ha bár nem érezzük is még minden rendszabálynak a hatását és ha bár a rendszabályok folytonosan alkotottak, de azért a Tisza kormány már is meg tett annyit, hogy

az államot a legnehezebb körülmények között nemcsak fenntartotta, de gyarapította.

Először is az ország eljártott hitelét teremté meg. Nem az európai pénzpiac körülményei, mert az mese beszéd! hanem a kormányzás helyessége. Mert lehet a világon pénz mint a polyva, de azért a hitelező, ha nem bízik meg benne, nem ad, amit hogy nem adott már az előbbi kormánynak, mert könnyelműségét és helytelen gazdálkodását tapasztalta. Amde amint látta (oh! a hitelezőnek pompás érzéke van) hogy miképpen fog a dologhoz Tisza Kálmán: hát néhány év múlva helyre lett állítva a magyar hitel, dacára annak, hogy több adósságunk vala. Es amint megjött a hitel, megjött a pénz. Az ország pénzügyi tettei megteltek, a kamatlab alább szállt, s hitel képes emberek számára olyan a pénz kínálata, amilyen még sohasem volt. A Lónyay kormány alatt a magyar földhitelintézet nem tudott kölcsönt adni, s ha néha adott is, papirjai a 75-tön álltak. Azonfelül a birtokra való kölcsönzést a legtöbb, sőt majd nem valamennyi pénzügyi intézet beszüntette. A földbirtokosnak le volt vágva keze lába. Ma nyitva a hitel mindenütt, s csak az nem segíthet magán, a ki már minden hitelét eljártotta. És mert a hitel megbecsülhetetlen tényező, tehát ezt a megbecsülhetetlen tényezőt a Tisza kormány hozta meg. Liszt kivételünk számára, ami pedig buza termelésünkre nézve életkérdés, a Tisza kormány képesítette a fiunei kikötőt, sőt a magyar tengeri kereskedelmet a Tisza kormány alkotta meg.

A Tisza kormány teremté meg az állami vasuti hálózatot, mely a vasuti szállításnak regulátora hazánkban.

A Tisza kormány hozta létre a birodalom túlsó felével ama szerződést, mely a magyar nyerstermények bevételét, a külföldiek felett előnyben részesíti.

A Tisza kormány kereskedelmi szerződéseit szereztek meg a legtöbb világpiacot, s kétszereztek meg a forgalmat.

— Ez a kormány mondta ki az új gyárrakra az adóengedelményt.

A Tisza kormány nyitotta meg a keletet sat. sat. Szóval a Tisza kormány minden intézkedése oda irányult, hogy az ország terhei melyek a megelőző kormányok működéséből következtek hártak reánk, elviselhetőkké legyenek az adózókra nézve. S ha bár ezen intézkedéseknek ma még csak részecskéit érezzük, istennek hála, azért megvagyunk, sőt lelkiismeretünk mondhatjuk, hogy gyarapodunk is. És e mellett az ország terhei fogytak, s évről évre közeledünk a pénzügyi mérleg teljes rendezése felé.

Es vajjon ki csinálta mindezt, ha nem a Tisza kormány, még pedig a legnehezebb körülmények között? Országot rázó körülmények között, viharos sötét időkben, hogy csak pár éve működhetik háboru vagy elemi csapás nélkül. És ha tekintetbe vesszük ama kétségbeesítő helyzetet és rabló gazdálkodást, mely közben Tisza a kormányra lépett, a csodákkal kell határosnak tartanunk azt a helyzetet, melyet oly viszonyok közt, rövid kilencz év alatt teremtett vala. Es ime Somsich az előbbi kormányok egyik legbehatóbb tényezője elő áll, és felmeri emelni az ő szavát Tisza Kálmán ellen nem félvén az igazságos isten haragjától.

Ennyi terdítést és hamis vádaskodást látva egy rakáson, megdöbbenünk, megdöbbenünk pedig azért, mert egy oly ember ajkairól hallunk, ki a nyilvános pályán díszes nevet vívott ki magának, hogy azt, s e név iránt érzett tiszteletünket egy a pároskodás posványában fetengő lelkesmeretlen kortes beszéddel lerontsa. Csupa tiszta gyűlöletből, csupa tiszta boszúból és talán vallási fanatizmusból, a nem katolikus Tisza Kálmán ellen.

— Az országgyűlés valószínűleg május 15 én fog bezártni.

— A horvát tartomány gyűlés május hó második felére valószínűleg egybehatik egy rövid ülészakra.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A CSÁSZÁRFÜRDŐ.

— Fővárosi tárcza. —

A „Debreczeni Ellenőr“ számára írta: SUHOGÓ.

Épen csak egyetlen egy, özevességben halványuló krajezart kellene hozzá cselekedni ahhoz a hat darab „kufferezes“ vashoz, mely 24 órára szóló portója a „hátrafelé összpontosulás“ megszárasodott bakancsban járó vitézeinek, s akkor bármelyik bakagyerek, maga Pececz Demeter is nyújtózkodhatnék a „Feeske“, vagy más helyi hajó puha vánkósán egészen a császárfürdőig. Hét krajezár és egy egész császárfürdő!

Régi hely, híres hely. Épen nem csodálom, ha a jó fővárosi publikum, mely jogosult áhítattal lesi a csicsókának a földből levegőre törekvő processusát, s hallgatja a sponót növesének zenéjét, társaskocsin, lövönaton, helyi hajón, propelleren, egyfogatu és kétfogatu járműveken siet a császárfürdő felé, s ha magamformájú gyalogember el-el bálmul a G-an-gyár villamos lámpáin, vagy az öök iránti kegyelet felbuzdulásával szemléli a Margithid mellett azt az elült, sárga emeletes házat, hol a Garák és Ujlakyak táncszöktak négy száz estendővel ezelőtt, míg a Szilágyi Mihály katonái kikialtották királynak Hollós Mátyást, törökező Hunyady János nemes fiát, bizony mondom nagyon kell vigyázni, hogy valami kocszi alá ne kerüljön, vagy be ne üsse a czilinderét Mars tuliprosz na, ki karontogva vezetni hölgyét. Az öreg császárfürdő fogadja az ő vendégeit, mint nagyapa kedves unokáit. Fel-

frissíti hévvizével tagjait, gyönyörködteti bájos fekvésével szeméit, katonazenét is trombitál a fülekbe s mindég készen tartja a zöldre ránduló fővárosi karavánok gyönyörű rére az irós vajat, s a rántott csirkét, e két hü kisérőjét a tavasznak.

Hej, rengeteg idő lehet az, a mennyit a császárfürdő már átépít. Láttam a mostani várhegyet, mikor még nem volt rajta sem Hencki-szobor, sem Jezsúta-praedikáció, hanem ugyancsak bugyogtak rajta a meleg források. Tanujta volt annak a földtani processusnak, mely a hévvizek lassu lerakódásából mérszretegű sziklát teremtett, melyen most merész lejtővel kígyózik az Albrecht-ut az alagúttól a Ferencz József kapuig. — Láttam habjaiban fürdeni Róma asszonyait, s a forrás parton néma szenvedélyben gyötrődni azt a rabszolgát, kit férfinak teremtett a sors, de nem tekintette annak a büszke patrius nő, mert hát „a rabszolga nem férfi.“ Forrása partjain, hol most az ő budai zsidógyerek mutatja a fűgét Istóczyknak, terült el Etelevár, székhelye az isten ostarának, dárdatető Attilának. Itt pihent meg Arpad a honfoglalás után, s a császárfürdő gyógyforrasai csodahatással gyógyíthaták azokat az édes sebeket, melyeket a honfoglalás nehéz küzdelmeiben szenvedtek a bátor harozniak. A császárfürdő tehát bátran lehet örömapánk nemzeti fennállásunk ezredéves ünnepe, ő látta születésünket, s hévvize szolgáltatta ahhoz a — keresztvizet.

II. Geiza idejében a császárfürdő környékét Geiza-Vasárhelynek nevezték s II. András egy oklevelében Budavár név alatt fordul elő. A fürdő ezen idő alatt már híres volt, s legrégibb történetiróink is említést tesznek a hévvizekről, s azok legpompásabb fürdőjéről, a császárfürdőről, így Oláh a XVI-ik s Istvánfy a XVII. században.

Még a török uralom sem ártott a császárfürdőnek, a mi könnyen megérthető azon mosakodási mániából, mely a jó török urakat általában jellemzi, s ha visszaváraszólnánk egy pár száz estendővel magunkat, bizonyára festői képet nyújtanának azok a bajos hurik, kik a budai basák földi paradicsomában, a Velibég (a mai császár) fürdőben pajkos játék közt verték a mandolint, míg az öreg basa a hévvizbe mártogatta hosszú ősz szakállát.

Csoda-e, ha a török urak lelkesültek a császárfürdőért, hol a források vize megaczelozta a háremben elpuhult tagokat? Csoda-e, ha még török irók is lelkesedtek a budai hévvizekért s már 1597-ben Mohamed Ben Omer Ben Bajfid (a hosszú nevéből ítélve, bizonyosan nemes ember volt) egész tiszteletteljes bálmulattal magasztalta Damascusban megjelent könyvében a Velibég-fürdőt. De főképen mutatja a törökök elismerését az, hogy a budai nagyvezir, Mohamed basa (3000 huri tege neki edessé a paradicsomot!) a császárfürdő mellé építette Gül baba kápolnáját, hová egész Konstantinápolyból eljártak ezelőtt a jó török dervisek, míg a civilizáció le nem szállította a szentek tiszteletének agióját.

A török uralom megszűnté után a császárfürdő kincstári birtok lett, de már ekkor utólré a kincstári birtokok közös sorsa, a pusztulás. Elpusztult a gyönyörű Velibég-fürdő, s az épületek nagy részét még az 1669. évi nagy tűz megemészette. Midőn 1702-ben megvette a híres budai polgár, Ecker János, mindössze 4 fürdőszobája volt. Ettől fogva csak vajadás volt a híres fürdő sorsa, míg a század elején Marcz-

bányi István, gazdag magyar nemes megvette s a budai irtalmas szerzetnek adományozta.

Ez ajándékozás forduló pontot képez a császárfürdő történetében.

Az irtalmas szerzet mindent elkövetett, hogy a fürdőt megérdemelt jelentőségére emelje. Ezeket áldozott a kiépítésre, s nem eredménytelenül. Mert míg a század elején a császárfürdőnek 1 közös, 3 török, 7 kettős kád s 19 köfürdője és 33 lakószobája volt, addig ma Dr. Szatmári Imrénék a császárfürdő 1881-ben írt munkája szerint, honnét a fennli adatokat merítettem, van 18 töröktürdője, 41 medence köfürdője, 36 kád-fürdője a gyógyudvar emeletén, 28 márvány kád-fürdője a földszinten, gyönyörűen berendezett uszodája s gőzfürdője s csaknem 200 lakószobája. S a fürdőigazgatóság, melynek élén Kernsler Ferencz, a főváros volt országos képviselője s tekintélyes budai polgár áll, azóta is mindent elkövet, hogy a császárfürdőt ugy komfort, mint gyógyhatás szempontjából minél magasabb fokra emelje.

Ha már fürdőről ír az ember, belc kellene haragni annak gyógyhatásába is, de hát hiába, magam nem vagyok doktor, mint tárczaíró pedig jobb szeretném, ha mindenütt az „egészség diühöngene.“ De ha mégis valaki gyógyjavallatot keresne, hivatkozom Debreczen város kitünő tudósára, Dr. Török József-re, ki gondolom 2 firtét vesztegeti a magyar tudományos akadémia által 50 arannyal jutalmazott könyvét Magyarorszag gyógyvizeiről, hol egy egész regiment betegség van felsorolva, melyek mind „füst és paravá“ válnak a császárfürdő gyógyhatása alatt.

Attól se tessék félni, a miről a jeles orvos könyvének 63-ik lapján panaszodik,

— Egyezség Oroszországgal. A „Neue Freie Presse“ jelenti. Beavatott diplomatiai körökben érkezett jelentés szerint Ausztria-Magyarország és Oroszország között írott szerződés létezik. A szerződés nem vonatkozik Európa általános politikájára, amely különben a két kabinetet szövetségre indította, hanem csak a következő pontokra: 1. Bosznia és Hercegovinában minden ugyan marad, ahogy van; 2. Oroszország nem csinál nehézségeket a bulgáriai vasutak csatlakozását illetően; 3. Ausztria-Magyarország és Oroszország kölcsönösen lemondanak minden törekvésről, amely a létező határait kívül esik.

A trónörökös pár Konstantinápolyban.

Abdul-Hamid szultán minden módon kifejezté az szives vendégszeretetének Rudolf trónörökös és Stefánia főhercegnő iránt. Pénteken megküldte a trónörökösnek az Ozmanie-rend nagyszalagját, Stefánia főhercegnőnek pedig a Sefkat-rend nagyszalagját; a kíséret tagjai, hölgyek és urak, szintén magas rendjeleket nyertek. A trónörökös pár a pénteki selamliknál (a szultán templom-látogatásánál) már viselte a rendjelvényeket.

A selamlik nem a Besiktásmecsetben folyt le, mint tervezve volt, hanem a Jildiz-kioszk közelében levő mecsetben. Roppan közönség ömleszt a tere s a díszes csapatok felvonulása után kocsiiban érkezett meg a trónörökös pár. Rudolf trónörökös tábornoki egyenruhát viselt, Stefánia trónörökösné pompás himnusz öltönyt. Rövid idő múlva megjelent a szultán is, fehér levon; szívélyesen üdvözölte vendégeit, bement a templomba s ott egyedül imádkozott, ima után pedig kijött, a trónörökös pár társaságában szemlét tartott a csapatok fölött. A szultán ezután visszatért a Jildiz-kioszkba, a trónörökös pár pedig az osztrák-magyar nagykövetség palotájába hajtatott, a tisztelgők fogadására. Lord Dufferin angol nagykövet, Albany herceg halála következtében, kérdést tett Londonban, részt vehet-e az ünnepélyeken; a külügyér a lord belátására bízta a dolgot s lord Dufferin a részvételre határozta el magát, mert inkább etiketteről, mint ünnepélyről lehet szó.

A konstantinápolyi magyarok külön magyartól nyújtották át a trónörökös párnak, Szimrónál pedig az osztrák-magyar kolónia külön küldöttséget indított Konstantinápolyba a fenséges pár üdvözlésére. Szombaton délelőtt a trónörökös pár Skutarit tekintette meg. Megmászta a Bojuk-Buguzlu hegyet, s gyönyörködtek a pompás kilátásban, mely a Boszporus felett nyílik. A délután folyamán a trónörökösné a szultán háremében tett látogatást, a trónörökös pedig a katonai intézeteket járta sorba.

A Tophane ágyúöntő-intézetben és fegyvergyárban a trónörökösnek két pompás forgóasztalt adtak át emlékül, melyet külön az ő számára készítettek. Este Calice báró osztrák-magyar nagykövet estélyt adott, melyen a trónörökös pár is jelen volt. Brüsszaban nagy készülétek folytak a trónörökös pár fogadására, még kiállítás is rendeznek a tartomány nevezetesei terményeiből, sőt azt a csudát érték meg Brüssza lakosai, hogy a hatóság nagy erőfeszítéssel igyekszik tisztá-

hogy a császárfürdőnek nincs fürdőorvosa, mert van ott most már fürdőorvos is, fürdő is, a milyen tetszik, s nem panaszodik ott sem a beteg, sem az egészséges kedély. Rettenetes sok minden kikelik abból a II. fürdőből, melyek a császárfürdő kincses bányái, s melyeknek hatalmas gyógyhatásáról maga Remenárik bácsi, a császárfürdő érdemes aligazgatója tesz élénk tanúbizonyságot.

Remenárik bácsi ismeri az ő fájó kedélyéről s szíves előzettségéről mindenki, ki valaha a császárfürdőben megfordult, s tudom sokan fognak sajnálkozni, ha kiírom, hogy a telen beteg volt. Komendáltak neki mindenféle inni és kenni valót. Ernye y Kálmán a fürdő ellenőre, kiről ma sem hiszem, hogy nem debreczeni „civis“, ajánlta a „Három huzár“ hatásos cseppjeit is nagyobb adagokban, de nem akart a mi jó bácsink legényyvé lenni. Egyszer aztán valami jóakarója azt tanácsolta, hogy fürdjék meg egy párszor a császárfürdőben. Az igaz. — Remenárik bácsi megfürdött vagy kétszer, s mert szörnyen megaprehendálna, ha valaki azt mondaná, hogy ő beteg volt, s erősen készült megtánczoltatni azt a szép debreczeni menyecskét, csak jöjjön el az Anna-bábra.

Ilyen hatásos az a császárfürdői héviz. Az volna aztán a statisztikus, a ki azt kiszámítaná, hogy hányan hagyták itt már a betegséget, mióta a meleg forrás első hulláma felbugyogott. Mikor egyszerre körülbelül 1000 ember megfürdöhetik a különféle fürdőkben, s pontosan a fürdő pénz-tárosa megesküszik rá, hogy olesőbban nem fürdöhetik senki fia sehol, még a Teglegly sziklás földjében sem.

Tájképet leírni közönséges tolnak nem haladatos, de mégis meg kell kísérenem, magam is élveztem azt a gyönyörű panorámát, melyet a császárfürdő fekvése nyújt. A társalgó terem erkélyéről gyönyörű a kilátás a hatalmas Dunára, a regényes Margitszigetre, s a Duna partjain elterülő világváros megragadó részleteire, mely pano-

ságot teremteni legalább azokban az utcákban melyeken a trónörökös pár végig fog haladni.

Francia háboru keleten.

A francziák keleti háboruja végire jutott ugyan; azonban a zavargások ezzel ott nem szűntek meg, sőt újabb emelkedésben vannak.

A pekingi palota forradalom megtörténetét a kínai kormány europai képviselőihez intézett jegyzéke is megerősíti, tudatván, hogy a nagytanács öt tag, elüzetett és pedig Kong herceg, a császári család tagja, a nagytanács s a külügy, a hivatal elnöke, Vung-Tung-Ho közl. miniszter s hét év óta az uralkodó császár tanítója, Djin Lien mandu tábornok és Li-Hung Csau szertartásmester s a császárház minisztere, végül Dan-Djin pénzügyminiszteri államtitkár. Az utóbbi négy fő hivatalnok Kong herceggel együtt száműzötték s azzal vannak vádolva, hogy meghagyták magukat vesztegettetni. Valószínű azonban, hogy a háborúpárttal való ujhuzásuk idézte elő bukásukat, s hogy Csun herceg érdekében hozták színre a palotaforradalmat, mely Kong-Béla herceget, Kong hg. határozott ellenségét emelte a külügyi hivatal élére. A palota forradalom még számtalan más személyi változást is vont maga után.

A kínai kormány erőley akcióira készül Tonkingban, de ez erély első nyilvánulási nem Franciaország ellen irányulnak: a Bakninben volt tisztelők lelejezik a kanton alkirályt elmozdítják hivatalából. Mindez megfelel a kínai hagyományoknak, de nem oszlatja el azt a homályt, mely sokáig vette körül a pekingi kormány tevékenységét, vagyis inkább töltéséget. November hóban rendeletet tett közzé, melyben kijelenté, hogy Franciaországnak Baknin vagy Szontai ellen való nyomulása casus belli fog tekintetű, s meghagyta a határtartományok kormányzóinak, hogy erőhatalommal utasítsanak vissza minden támadást. Ez a rendelet nem sokat ért. Szontai pár hónappal e harcias rendelet után elesett s a kínai csapatok legfőbb csak annál gyorsabban huzódtak hátra.

Bakninben már kissé jobban verekedtek, de nem mondhatni, hogy a helyet komolyan védtek volna; Honghoat meg épen kiritve találták a francziák. Nem tudni, hogy a rendes kínai csapatok mily arányban vettek részt e harcokban; de mindannyian nem voltak feketelobogósok, s világos, hogy a császári kormány tényleg igen bensőség volt kapcsolatban, ha forma szerint nem is, ama három tonkingi város védelmével, melyeket a francziák elfoglaltak. Néhány vételes tisztnek kivégzése igen csekély lesz azokhoz a fenyegetésekhez képest, melyeket Pekingben november havában hangoztatnak.

Van-e okuk gazdáinknak aggodalomra?

(M. N.) Mint dajkamesékben a mumust, oly ijesztő rémnek tüntetik fel napjainkban az amerikai versenyt. Emlegetik, hogy tönkre teszi az europai mezőgazdaságot; mondogatják, hogy hova-tovább végromlásra juttatja az óvilág iparát; szóval alig van a társada-

rámá még szélesebbre tágul, ha a Gül-Baba sírjához felsétálnak, honét Buda regényes fekvése egész teljességében ragadja magához a figyelmet. A várhegy, a zugligeti táj, távolabb a pilisi hegység s a hegyek által övedezett város megragadó képei, a hegyek oldalában felbukkanó nyári lakok, s az élet erő változati megragadó képpé olvadnak össze.

A császárfürdő vendégei bizonyára sokat tudnának mesélni ezekről a bájos tájképekről, s azokról a kirándulásokról, melyek a császárfürdő minden más fürdő felébe emelik. Mert míg más fürdőkben a természet nagyszerűsége, a költői magány vonz, addig itt a hegyek között megtaláljuk a költők ihletett perceit is, s a Dunán túl marokkal érjük a fővárosi élet gyönyöreit. Ez az oka, hogy a császárfürdő vendégei évről-évre szaporodnak, hogy oly kedves főként a vidéki földbirtokos osztálynak, mely feltudja fogni annak a besét, hogy „fürdőben is van, nagy város is van“ s egy csapással két legyet üt.

Ez az oka, hogy a császárfürdőt évente mintegy 800 család látogatja s a napi átlató vendégek száma tetézi az ezert.

A vendégek a világ minden részéből érkeznek, s nem ritkaság a francia, angol, a török, a belga, sőt 1881-ben Boszniából is volt két eleven vendég.

Az utóbbi időkben Debreczen is elég kontingenst szolgáltatott vendégekben, kik közül felemlitem a következőket: Bátori Sándor ügyvéd, Márk Endre ügyvéd, özv. Rózsás Imréné, Vedródy Viktor tanár, Harsányi Sándor és neje, Pálfi Dániel, Fráter Gyuláné, Végh Mihály és leánya, özv. Daku Mihályné és két leánya, Horváth István, neje és leánya, Kálmán Józsefné s többen.

Az évad május 1-én újból megnyílik. Most tehát a császárfürdőben nagy a tatarozás, mert hát „röndnek muszály lőnni.“

lom gazdasági tevékenységének egyetlen mozzanata, a mely valamelyik vonatkozásában legalább fenyegetve né látszanék általa. Sok ebben a valóság, de nem kevés egyszersmind a véletlen körülmények szűlte képzelődés. Mert igaz ugyan, hogy az északamerikai Egyesült Államok roppant mérvben zűzött őstermelése nyomoztatlag hat az europai gabnatermő országok gazdasági viszonyaira, de bizonyára tulzást azt állítani, hogy a mutatkozó bajok a fel nem tartóztatható végromlás esalhatatlan előjelei.

Az Egyesült Államok a hetvenes évek végén szereztek meg az ugyszólván monopolszerű tulsulyt a fogyasztó államoknak gabnával való ellátásában. Az 1879—1881. évek europaszerte rosz természettel jártak s mivel ugyanezok Északamerikában bő aratás volt, a fölleség kivitele dus jövedelmet adott a farmereknek. De már 1882-ben változott viszonyokkal állunk szemben. Az europai államokban jobb volt a termés és az amerikai termény nem uralhata többé kizárólag a világpiacot annál kevésbé, mert időközben versenytársra akadt az ausztráliai és keletindiai búzában, a mely őszönözve az amerikai példa által szintén Nyugat-Európába törekedett.

Ausztrália és Keletindia mezőgazdái, a kiknek csaknem oly jó televényföld áll rendelkezésükre, mint az Unio nyugoti államaiban rablogzadaságot folytató „pioneer“ farmereknek, látván azt, hogy 1879-ben és 1880-ben mily fényes sikerű volt az amerikai export, teljes erővel a gabna-termelésre vetették magukat. Sorompóba léptek ők is és csakugyan újabban nem többé pusztán az amerikai, hanem általában a tengerentuli versenyről volt szó. Mi volt a következmény? Az, hogy ma, dacára annak, hogy a tavalyi termés Európában rosszul ütött ki, az egész világon gabnabőség uralkodik és az árak ennek folytán szokatlanul alacsony színvonalra szállottak alá. Amerika, Ausztrália és Keletindia egyestest* termelése és egymásközi versenye eredményezte, hogy London magtáraiban soha sem állt még annyi buza, mint ma és hogy Chicagóban, égyú mint Odesszában sorra buknak a gabna-speculánsok.

A gabonának nincsen ára, tönkre tesz minket a tengerentuli verseny! Ez a panasz hangzik fel az europai mezőgazdák ajkairól s következképpen hozzatesszik, hogy hát ezért kár is folytatni a mezei gazdálkodást. Így csak a kétségbeesés beszélhet s az, a ki nem tud és nem akar megküzdeni az idők viszonyait, a higadtabbak azt hangoztatják, hogy meg kell szoritani a szemes élet termelését és több gondot fordítani az állattenyésztésre és a mezőgazdasági mellékiparágakra. Ezek már közelebb járnak a célnál, de a kornak intó szavát, a mely ezutal a fenyegető verseny képeben jelentkezik, leghelyesebben bizonyára azok fogják fel, a kik az egyéni tevékenység fokozását javasolják és okoszerűbb és intenzívebb módszerek követését pártolják általában a mezőgazdasági üzennél és különösen a földmívelésben.

Mert az a tengerentuli versenyközről tekintve nem oly ijesztő és a gabonapiac jelenlegi depressiója sem tarthat örökké. Az északamerikai Egyesült Államokat, mint főntebb érintettük, az 1879—80-ki exportsiker buzditta arra, hogy rohamosan kitejjeszteni igyekezzenek gabnatermelésüket és az ő példájok nyomán indultak Ausztrália és Keletindia. Most, hogy a túltermelés rendkívüli bőséget és árcsökkenést vont maga után, az amerikai farmerek kezdik magukat kellettlenül érezni, mert bármily olcsón állítják is elő a búzát, a szállítási költség betudásával nincsen olyan ára, hogy haszonnal volna eladható Liverpoolban vagy Havreben. Hogy egyébiránt az amerikai őstermelés fenyegető jellege idővel alább fog hagyni, bizonyosnak látszik más okoknál fogva is. Egyrészt figyelembe veendő, hogy a bevándorlás folyton nagy mérvben gyarapítja az Egyesült Államok népességét és ez által növeli a fogyasztási szükségletet, aztán meg a termőföld sem végtelen. Amerikában is nagyot változtak a viszonyok az utóbbi évtizedekben. Az őstermelés lassan, de folytonosan s szemmel láthatólag szűkebb térre szorul vagy legalább intenzívebb lesz és ekkor, mert költségesebb, nem oly fenyegető többé. Bármily kétségosnak látszik is ez, mégis igaz.

A statisztikai adatok szerint 1870-ben az északamerikai Egyesült Államokban az őstermeléssel foglalkozók a lakosság 47-95%-t képezték, 1880-ban eulben már csak 44-1%-át. Ugyancsak a statisztika mutatja, hogy azon amerikai államokban, a hol a farmerek aránya a többi foglalkozásakkal szemben kissé több, azoknak évi jövedelme nagyobb. E körülmény az intenzív mívelésre vall. Az értelmesebb amerikai mezőgazda jól tudja, hogy a belöldi kereslet reá nézve fontosabb, mint a külföldre való kivitel s ezért oly termékek előállítására törekszik, a melyeknek otthon is van piacuk. A gabna nem ez a termék. A hustermelésre, gazdasági mellékparágakra adja magát ő is és itt már nem sokkal van előnyben az értelmes és intenzív gazdálkodó europai mezőgazda fölött. Ausztráliában a munkásság hiánya gátolja a gabnatermelésnek nagyobb mérvben való kitejjesztését s különben idővel itt is ugyanoly viszonyok fognak beállni, a melyek háttérbe szoritandják a gabnatermelés jövedelmeközését.

Nincsen tehát ok az eleséggedésre s habár a gabna-export a jelenlegi árak mellett

reánk nézve nem lehet jövedelmező, vigasztalást találhatnak mezőgazdánk abban, hogy az árképződés törvényei szerint ez az állapot nem tarthat soká. A nagy készletek, a melyek Nyugat-Európa piacain minden árvajavulásnak útját állják, végre is elfogynek s ha az idoi termés kedvező lesz, kello körültekintéssel sikeresen fogjuk felhasználhatni azon előnyünket, hogy Közép-Európa piacaihoz közel esünk, nem is említve azt, hogy lisztiparunk, mely az erős verseny dacára fentartotta magát eddig, jövőre sem fogja a magyar liszt kifűnő minőségénél fogva elveszteni piacait. Az általános árvajavulásnak nyomai mutatkoznak is már; hogy teljesen érvényesülni nem tudnak, arra vezethető vissza, hogy az idej termési kilátások is szerepet kezdenek játszani a gabnapiac conjuncturájában.

Napi hírek.

— A lóvonatu vasut most már valószínűleg létre fog jönni, mert a vállalkozó Lehman, társával együtt ma hajnalban ide megerkezett azon határozott szándékkal, hogy addig esem utazik már, míg a lóvonatu vasutat a forgalomnak át nem adja.

— Eljegyzés. Kálmán Lajos kir. aljárásbíró és tart. hadnagy tegnap jegyezte el Tokajban Zakó Soma kereskedő és birtokos kedves leányát Margit kasszonyt.

— Az országos vásár a kereskedők részéről ugyancsak sok panaszra adott okot, mert kevés vevőjök volt a vásár egy általában mindig roszabb roszabb lesz, s ma holnap már teljesen elenyészik. A barom vásáron sokkal nagyobb élenség uralkodott, mert itt a kereslet és kínálat is igen élénk volt.

— Esküvő. Bieber Aladár mkir. fővárhivatali tiszt és szab. állományu honvéd hadnagy Budapesten e hó 19-én tartotta fényes esküvőjét Perl Ferenc fővárosi ügynök bájos leányával Teréziával. A városunkban is előnyösen ismert boldog völgénynek áldást kívánunk az új frigvhez.

— A szombat délutáni záporosó sokkal nagyobb pusztítást vitt végebe mint gondolni lehetett volna; különösen a külváros terein nagy tömeg víz hatolt be a pin-czékbe, sőt az alacsonyabb fekvésű lakásokba is. Nagy kárt csinált a n á n á s i v a s u t új föltéséi is, hol óriási földlemlások vannak.

— Csanak József ur min. a fővárosi hírlapokban olvassuk, megvette a képzőművészeti csarnok egyik szép festményét. A kép „É j j e l i t á j“ s azt Sándy Gyula festette.

— Tánczestély. Bleyer József előnyösen ismert tánczester, a ki jelenleg a nőbel quadrille meghonosítása czéljából városunkban időzik, a jövő május hó 3-án próbálással egybekötött nagy tánczestélyt rendez a „Korona“ vendéglő termében. E fényesnek ígérkező tánczestély iránt általános érdeklődés mutatkozik.

— Gyászjelentés. Dr. Báró Staudach Adolf, Mihály, Elemér, (Friedbergi Meernstain-nek is nevezve) a római szent birodalom és az osztrák császár birodalom bárója, Freyenthura és Ehrnegg, Eyerstorff és Weyliern Ura, Rothenthurni, Wuelrossi stb. lovag, Dornhoff nemes Ura, Tirol, Karintia és Steierország országrendje, köz- és váltóügyvéd, a budapesti ügyvédi kamara és több tudm. társ. és jótékonyegylet r. tagja, a kolozsvári m. k. volt jogügyek igazgatóságának fogalmazója, több bel- és külföldi bizt. intézet igazgatósági tanácsosa, a Gr. Dietrichstein-féle bizottmányi uradalomnak társtulajdonosa, a Gróf Collalto-féle hitbizottmányi várományosa és neje Báró Staudach, szül. Vajda-Hunyadi és Felső Szilvási Dragota Róza, Terézia, valamint egyetlen gyermekük II. Adolf bánatos megtört szível tudtadják felejtethetetlen torron szeretett kedves leányoknak, illetve kedves testvéreinek Birodalmi Báró Staudach Angyalka, Stefánia, Melánia, Adolfinának 8-dik életévében, folyó hó 20-kán reggel 4 órakor, 2 heti kínos betegség következtében történt elhunytát. A temetés folyó hó 21-ken délután 3 órakor, a Kis-Várad utczai 2119. számú gyászszobából.

róm. kath. szertartás szerint, a róm. kat. a sirkertben fog megtörténni. Kedves gyermekünk rövid idejű itt tartózkodásunk alatt ugyancsak helyben April hó 11-én, elhunyt 10 éves nényét, Olgát követé egy boldogabb világba. Uram! nagy csapást mértél reánk, de mint jó katolikusok, kik folyton bízunk benned, nem zúgolódhatunk ellened, Te adtad őket, Te vedél el őket! Amit s a mint Te cselekszel, óh Uram, ugy van az legjobban, nekünk legjobban, nekünk szent akaratodban meg kell nyugodnunk. Legyen a Te szent akaratod! Uram, adj erőt, vigaszt nekünk! Debreczen, 1884. April 20-kán. Angyalka volt neved, angyal valál a földön, az vagy már az égben! Béke poraidra!

— Spirítista tréfa a depr. főiskolában. A „Föv. Lap.“ beszéli el a következő furcsa tréfát: „A debreczeni ref. kollegium egyik szobájában, 1830-ban a lakótársak lenyugodtak. Csak Pista gyertyázott még éjfélig. Nagy dologban terhelé fejét, mert az egyik éberi fia látta miként skandal Pista, miként bököd-ujjaival az asztalon a verslábat. Kiváncsian kutatják: mit főzhet az ő boszorkányfázékában? Új évi köszöntőt verselt az ő nagybátyjának Bakos Ambrusnak, Nagy-Körös városa birájának tisztelőt. Hirtelenében, — Pista távollétében, lemaszolják a verseket, s kello utasítással elküldik Bakosnak postán. Ambrus azonnal ráállt a tréfára, s

visszaírt beteg volt egy ügyes gyitása ál vosomnak tiszteltem lyet én ne csudajelen való megal vette, „Barátim! nem látott csudálkozni le vén Pá Sárvári P őreg is sz „Lám meg is, hogy s megfieteni sokáig meg — M

megyei kő a napokba történt, he kovács egy melyből o készíteni. ócska fény s álló nőne asszony m megörült a gyilkosa — O

év méroz. XIV-dik h gyermek, e szül. 37, e elhalt 30. 31. — Ar vártt szül. 18, e halt 14 eg

tényleg m vásár bizot melyen elh alatt 5 áll kalmaztass rugó költs és lemond ez által is Az ülésből tog istálló megszerzés hozott fa meg. A cor az illető é végeztetni. szági szesz hízott ököi tett el. Mő hízott mar szeszgyára darad és O kezését je litó szeszg. Az első ju 5000 db ju

— B gróf Forg hajdumegy 4900 katas a melyek e több mint nek, Schva Ida budag ügylet a létre.

— Te ton Péter ról Udvarh birtok felett hazajött, d re indulták ták Pétert. gény agyon ru gyermek vért azonn megindított

— V ujonap sze tartotta a Falu ros ril végeit a egy 8 elő azt szerd ról a társu rendez és is szime k szerepebe Kővesyve mára a fal

A ha

Az or nyegesebb tok minél t nak eladó

Minth az országó évről évre legtekintély ját a közös ségben birj ként igénye is haterz

Ezen mívelés ipa niszterium tesen belát melyek a t

visszaire Pistának: „Kedves Öcsém! Nagy beteg voltam, de már felgyógyultam Mesmer egy ügyes tanítványának magnetikus gyógyítása által. Ezen állapotban láttam, s orvosomnak lediktáltam, mikor egy éjen az én tiszteletemre ezen új évi köszöntőt írtad, melyet én neked, mint 3 mezmerizmus egyik csodajelenségét megküldök. Közönöm rólam való megemlékezésedet.“ Mikor Pista e levelet vette, olvasás közben föl-fölkurjantott: „Barátim! esudak esudája! minőt még szem nem látott, fül nem hallott!“ A fiuk nagyon esudálkoznak rajta. Tanácsolták neki, vigye le vén Pálhoz, — így hívta a deák az öreg Sárvári Pált, a természettan professzorát. Az öreg is szörnyen esudálkozott az újságon: „Lám megmondtam, megmondta Shakespeare is, hogy sok van az ég alatt, Horatio, mit megfejtani nem bírunk!“ A tréfa sikerültén sokáig mulatott az ifjuság.“

— **Meglötte a feleségét.** Sarkó biharmegyei községben a falu kovácsa agyonlötte a napokban a saját feleségét. A dolog úgy történt, hogy a már ezermesternek nevezett kovács egy rozszant fegyvert próbálgatott, melyből egy új davatu lancaster puskát akart készíteni. A mint aztán forgatni kezdte az óska fegyvert, elsült a benne levő rozsdás töltény s a kirepülő golyó egyenesen a közel álló nőnek a fejébe furdott. A szegény asszony menten szörnyet halt, a kovács majd megőrült fájdalomában, hogy saját feleségének a gyilkosa lett.

— **Összehasonlító statisztika.** A f. év márcz. hó 30-ától apr. hó 6-ig terjedő XIV-dik hetében Budapesten született 278 gyermek, elhalt 298 egyén. — Debreczenben szül. 37, elhalt 29. — Pozsonyban szül. 32, elhalt 30. — Keoskeméten szül. 51, elhalt 31. — Aradon szül. 35, elhalt 20. — Temesvárt szül. 23, elhalt 30. — Nagy-Váradon szül. 18, elhalt 24. — Kassán szül. 20, elhalt 14 egyén.

— **A szarvasmarha vásár** Pozsonyban tényleg ma vette kezdetét. A szarvasmarha-vásár bizottság szombaton ülést tartott, a melyen elhatározta, hogy a vásár tartama alatt 5 állatorvos, 4 biztos és 6 rendőr alkalmazassék. E személyzetnek 8800 fitra rugó költségeit maga a város akarja viselni és lemond a szemle díjak beszédéről, hogy ez által is emelje a marhahizlálók előnyeit. Az ülésből bizottság küldött ki, mely a vesztig istállók számára szükséges helynek megméréséről, illetőleg az e célra javaslatba hozott fa major megvizsgálásával bízott meg. A consortium kötelezte magát, hogy az illető építkezéseket saját költségén fogja végezteni. Már szombatra több magyarországi szeszgyárból 300 darab legjobb fajtájú hízott ökor érkezett Pozsonyba és helyeztetett el. Mára összesen 1500 db. kitünő fajtájú hízott marha jelentetett be, szüntén magyar szeszgyárból. Ezenkívül Bukovinából 30 darab és Csehországból egy szállítmány érkezését jelezték. A legsiváló marha-szállító szeszgyárak mind képviselve vannak. Az első juhvásárra, mely esztörtökön lesz, 5000 db juh jelentetett be.

— **Birtokvásárlás.** Mint értesülünk, gróf Forgách Kálmán örökösei eladták hajdumegyei Csege községi nagy kiterjedésű 4900 katasztrális holdra menő birtokaikat, a melyek a legszigorubb becslés szerint is több mint hétszáz ezer forint értékű képviselnek, Schvarcz Sámuel és neje szül. Kohnér Ida budapesti lakosoknak. Az adásvételi ügylet a közelebbi mult napokban jött létre.

— **Testvérgyilkosság** Oláhfalvi Márton Péter testvérvével, Györggyel, közelebbi Udvarhelyre járt törvénykezni valamely birtok felett való osztozás miatt. Este György hazajött, de Péter oda maradt. Másnap keresre indultak és az erdő közt agyonlövve találta Pétert. A gyamu testvértérheli. A szegény agyonlöttnök özvegye és négy kiskorú gyermeke maradt. A gyamu alatt levő testvért azonnal elfogták s a vizsgálatot ellene megindították.

— **Vidéki színészet.** Kassán Csóka ujonan szervezett társulata mult vasárnap tartotta az első előadását, mely alkalommal a Falu rossza került színre. A társulat apr. végeig marad ott, miért is az igazgató még egy 8 előadásra terjedő félbérletet nyitott és azt szerdán Hamlet-tel nyitotta meg. Kassáról a társulat Eperjesre megy, hol 20 előadást rendez és onnan Budára jön. — Zomborban is színre került az ember tragédiája, a főszerepekben Jeleny Jolánna, Bárdyval és Kövessyvel. Ugyanott a karszemélyzet számára a falu rosszat adták, de üres ház előtt.

A hadsereg csikótelepe.

Az országos lötenyésztés egyik leglényegesebb érdekét az képezi, hogy a tenyésztők minél több irányu biztos vásárt találjanak eladó lovak értékesítésére. Minthogy köztudomású tény, miszerint az országos lötenyésztésünk — a külföldi évről évre emelkedő számú vásárlóin kívül — legtekintélyesebb és legbiztosabb fogyasztóját a közös hadsereg és a magyar honvédségben bírja, amennyiben a hadi célokra évenként igényelt löszükséglet még béke idején is haterész darab körül jár. Ezen oknál fogva a nagyméltóságú földmívelés ipar és kereskedelemügyi m. k. miniszterium és a hadsereg kormányzata együttesen belátva és méltányolva az előnyöket, melyek a tenyésztők és a hadsereg érdekei

nek karöltve járó s egymást kölcsönösen támogató hatásból, közvetve a hadsereg kitünőbb anyaggali ellátására is háramlik a 2302. 1884. sz. miniszter rendelet szerint — nem csak méltányosabb pótlóvázási árakat helyez már a közel jövőre kilátásba, de a pótlóváz jelentékeny részét, közvetlen a tenyésztőktől óhajta beszerezni, és ezen üdvös szándék keresztülvitele és meggyökerezése tekintetéből oly eljárás és kezelési módokat szándékozik egyetértőleg életbe léptetni, melyek a jó eredményt előre láthatólag biztosíthatják.

E célból a hadsereg számára és így közvetve a közvagyonosodásra nézve is azon üdvös terv van kezdeményezve, miszerint oly állami csikó, illetve pótlóvázási telepek szervezése van készülöben, honnan a 2—3 éves korúban bevásárolt és okszerűen felnevelt csikók közül a hadi lovasság legjobb anyagát merithesse.

Ily szándékból Ausztriában Piberen, hazánkban pedig Bilakon már is állítottatott fel egy egy csikótelep kísérlet képen.

Ezen intézmény már tapasztalat szerint is czélszerűnek bizonyulván, a hadügyi kormányzat, átiratában a magas miniszteriumot arról értesítette, hogy hasonló csikó telepeket, elfogadható feltételek mellett, hajlandó lenne másutt is; s ha e tekintetben benyújtandó ajánlatok, méltányos és nem túl hajtott áldozatot igényelnek — főleg a Szent István koronája alatti tartományokban felállítani, ez uton is szolgálni óhajtván ugy a hadsereg, mint a lötenyésztők érdekét és pedig előbbi, az által, hogy a lovasság löszükséglete minden eshetőségre biztosítva legyen utóbbi az által, hogy tenyésztményünknek, feltéve hogy az alkat és a származás tekintetében, bevalik már 2, 3, 3½ éves korában is biztos vevőjét találják és a tenyésztmény egy jelentékeny része gondos ápolás és kellő táplálás hiányában ne veszen el értéktelenül a tulajdonos kárára.

Ezen a hazai lötenyésztés emelésére kiható intézmény a következő 2 módzat szerint fog fogamatba vétetni.

I. **Katonailag szervezett csikótelep.**

A hadügyi miniszterium kész egy oly birtoktetet, hol 400 darab különböző év járatu csikó és ezek felügyeletére rendelt katonai személyzet részére, elegendő épületek, egészséges és tápdús 800—1200 holdnyi kiterjedésű ármentes legelők találhatók, méltányos feltételek mellett, több évre haszonbérbe kivenni s azon esetleg, ha ez el nem kerülhető, saját kezelésében a mező gazdaságot is folytatni.

Kivánatosabbnak tartaná azonban ha az elérhető lenne, — csak a szükséges lakó és istálló épületeket s ezzel kapcsolatosan, a legelő területet bérleti ki, s a termény, takarmány s a lom szalma szállítását, bizonyos előre meghatározandó egység árak mellett, első sorban a bérbeadó, tulajdonos által szállítani; s csak ennek nem sikerülése avagy túlmagas árak szabása esetén biztosítani azokat más vállalkozónál.

II. **Magán felek által kezelt kisebb csikótelep.**

Ez akként tervezetnek, hogy e hadügyi miniszterium által 2 és 3 éves korukban vásárolt megfelelő alkatu csikók, felnevelés és táplálás végett, oly megbízható és biztosított nyújtó birtokosnak adatnak át kisebb 50—100, egész 400 darabig terjedő csoportokban, kik elegendő (darabonként a legelő minősége szerint 2—3 holddal számított) egészséges legelővel és tli takarmánnyal a kellő mennyiségű zab és szénával bírnak, bizonyos darabonként megállapítandó ajánlati átalány-díjért vállalkozónak a csikók tartására, őrzítésére, és nem fényűző, de elegendő menhelyat nyújtó kifutó istálló vagy akol helyiségben elhelyezésére, mindaddig, míg azok 4—4½ éves korukban, az illető ezredekben el nem szállítatnak, midőn ezután a hiányos létszám újból kiegészítették.

Ezen gyakorlati és az illető birtokosoknak nem is megvetendő hasznót nyújtó eszme felkarolását a legmelegebben ajánlom birtokos társaim érdeklődésébe, nemcsak azért mert ez uton, azon kisebb tenyésztők, kik viszonyainknál fogva, gátolva vannak abban, hogy csikókat okszerű módon teljes korukig felnevelhessék — az egyetlen módot megnyerik, hogy különben elértéktelenedő anyagokért, tisztességes árt kaphassanak, de főleg azért, mert elvitázhatalanul tapasztalható, hogy oly vidékeken, hol ily, vagy hasonló intézmények meghonosultak, a lötenyésztés is előnyös lendületet nyert.

Általában pedig ugy az I. mint a II. alatt jelzett 2 különböző módzat mindgyikét illetőleg, a magas miniszterium megbízásából egész tisztelettel kérem, hogy azon birtokos urak, kik az I. értelmében legelőket és helyiségeket vagy a II-k pontban foglaltakhoz képest, a csikók általános gondozását és felnevelését felajánlani hajlandók, nálam bővebb értesítés szerzése végett is, minél előbb hogy az összes bérekező ajánlatok telterjesztése mellett, az alkalmasokként ajánlt helyiségek és birtokok vegyes bizottságilag, még ez év nyarán megzemléltessenek, jelentkezni méltóztassanak.

Kelt Debreczenben 1884. april 19-én.
Koszorús Lajos
hatvan u. 1877/78 sz. alatt.

Legujabb.

(„Debreczeni Ellenőr“ eredeti távirata.)

Budapest april 21. A bukaresti lovarda tegnap előadás alatt ös z s z e d ő l t. Az ott időző magyar mérnök s építész-egylet tagjai közül senki sem volt jelen.

Pozsony april 21. A marhavásárt Liphay ünnepélyesen megnyitá, nagy élénkség uralkodik Mintegy 1300 marha hajtattott fel.

Budapest april 21. A képviselelő háza ünnepek után ma tartá első ülését s folytatta az ipartörvényjavaslat tárgyalását, Elnök bejelenté, hogy a miniszterelnök ülés végén az osztrák szarvasmarha rendelethez vonatkozó interpellációkra válaszoland.

Konstantinápoly april 21. Tegnap a trónörökös pár kirándulása a szigetekre tenger háborgása következtében elmaradt. A brüssai utazás kérdésessé vált. A trónörökös pár nagy kísérettel körülölvagolta a város falait. Megtekinté a Dolmabagdzi palotát.

Sepsi-Szentgyörgy apr. 21. Jókai Mór Illyefalván nagy tetszés közt tegnap tartá beszámolóját, a jelöltség elfogadására újra felkérte s azt elfogadta. Este fátylaszénével tisztelték meg. A helybeli négyelet estélyén habérkoszort nyújtottak át.

Nagy-Várad apr. 21. A szabadelvű párt tegnapi gyűlésén elhatározta, hogy a miniszter elnököt szazas küldöttséggel kéri föl a jelöltség újból elfogadására.

Bécs apr. 21. O Felsőge Schenk Károlynak megkegyelmeztvén, halálbüntetése élethosszigan tartó súlyos börtönrre változtatott. Az ítéletet ma hirdették ki. Schenk Hugó és Schlossarek holnap reggel kivégeztetnek.

Feladta szerkesztő és kiadó lapja sdonosa
Vértesi Arnold.
Főmunkatárs: Karczag Vilmos.

Nyilt-tér.

2214.
1884.

Arverési hirdetmény.

Sz. kir. Debreczen város tanácsa részéről közhírré tétetik, hogy a sziki-gyakori 388 hold szántó és kasáló föld, az ezen gyakorolható kisebb kir. haszonvételi regále joggal; továbbá a 721 holdat tevő ugy nevezett „Vekeri kaszálló“; végre a ser-regálejog, azaz seifőzési, sermérés és serbehozatali vámszedési jog az ezekhez tartozó, a feltételekben körülirt helyiségekkel együtt a folyó 1884 év május hó 9-én d. e. 9 órákor a városház nagy tanácstermében tartandó nyilvános árverésen haszonbérbe fognak kiadni és a feltételek megtekintés és azokról tudomás szerzés végett a számvevő hivatalra kiadatnak.

Miről mind a moztani bérlő, mind a jövőre bérelni kívánók értesitetnek.
Debreczen 1884 april 18-án.

A városi tanács.

Eladó nemesebb fajú

szőlő porhajások és simaveszők.

Passzatutti, fehér bhasselas és muskotályok, nem különben más nemesebb borfajok kaphatók és megrendelhetők.

A valódságáról elég hiteles bizonyítékul szolgáljon, szőlő érés alkalmával sok éveken keresztül a nagyérdemű fogyasztó közönség.

Minthogy pedig a kereskedéstől vissza léptem egy nagyobb mennyiségű késő érkeztet kávét kénytelen vagyok házamtól elárusítani, melynélfogva mint leginomabb Kubakávét mely majd magamagát fogja megdicsérni minőségére és feltünő olcsóságára nézve. — Az eladás a legkeresettebb mennyiség 5 kiló, 10 kilónál még jutányosabb az ár.

Ornós Gábor

saját ház Batthyányi u. 2555 sz. háttal az udvarba.

Árlejtési hirdetmény.

A tokaj-hegyaljai takarékpénztár részvénytársulat igazgatósága, Tokajban a főutcán levő egy emeletes házát és ennek melléképületeit, az intézet helyiségében látható két tervezet bármelyikének megfelelőleg átalakíttatni szándékozván, az erre szükséges építkezési munkálatoknak verseny útján leendő vállalkozhatása czéljából írásbeli ajánlatok beadására árlejtést hirdet.

Mindkét terv külön költségvetéssel bír. Az átalakítási munkálatok az egyiknél 16230 fitr 37 kr-ra, a másikonál 10787 fitr 20 kr-ra előirányozták, melyeknek 10%-ja bánatpénzü vagy állampapirokban a készpénzben benyújtandó ajánlatok esatolandó.

A részletes tervezetek, az ezekre vonatkozó költségvetések, valamint az árlejtési, illetve építkezési feltételek az intézet üzlethelyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az 50 kros bélyeggel ellátott írásbeli ajánlatok az intézet igazgatóságához czimezve f. é. május hó 20-ig adandók be.

Kelt Tokajban, 1884. april hó 17.
Az igazgatóság.

1760.
1884.

Arverési hirdetményi ki- vonat.

A debreczeni kir. tszk, mint tkvi. hatóság közhírré teszi, hogy a kir. adófelügyelő végrehajtónak Majthényi Mihály és társa végrehajtást szenvedők elleni 52 fitr 55 kr tökékevetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a debr. kir. tszk. tetületén levő és Debreczen városában fekvő az 1249. sz. tkvben foglalt házra 994 fitrban ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1884. május hó 3-k napján d. u. 3 órákor a kir. tszk árverési termében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozők tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881: 60 t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. nov. 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Debreczenben a kir. törvény szék, mint telekkönyvi hatóságnak 1884. évi márcz. hó 24-én tartott üléséből.

Szögyényi Szabó
elnök. aljegyző.

Giraud Ottmár fogász Nagyváradról.

Tisztelettel értesíti a t. ez. közönséget, hogy e vásár attf ép ugy mint minden helybeli vásár alkalmával a fogfájásban szenvedőknek mind műtéti, mind technikai tekintetben, a legujabb rendszerek szerint s a

legnagyobb kimelet mellett

szolgálatára áll, fogak és egész fogsorok készítése, arany, platina, ezément vagy amalgam általi plombirozás, fogak tisztítása és reszelése, valamint tovább meg nem tartható fogak és foggyökerek kihuzásával.

Lakása: Szöchenyi-utca
Mencze-ház 1813.

MATTONI
BUDAI KIRÁLY-
KESERÜVIZE
orvosi tekintélyektől legjobban ajánlva
kapható minden gyógyszerár és árványvizeskereskedésben.
MATTONI & WILLE BUDAPEST.

Uj találmány!

Van szerencsém a n. é. közönségnek becses tudomására hozni, hogy a bádigos ipar terén egy igen előnyös találmányt fedeztem fel. Ez megóvja az érez, vagy vaslamelt a legkisebb rosdától, vagy a rezet a zül-düléstől. Ez új találmányom még azon előnyt is nyújtja, hogy az érez a rezelés által, melylyel a legszebb vörös polirozott rézszint nyeri, nélkülözheti mindenkorra a festést is.

Találmányom, melylyel az érez a legszebb ragyogó színt nyeri, igen ajánlatos épületek, templomok és tornyok fedezésére, előnyös továbbá azért, mert míg eddig a toronyfedézet két-három év multával rosdát kaphat és tönkre juthat, az én ál-talam felfedezett rezelési módszer mellett tizszer annyi időig tart.

Ugyszintén ajánlom magamat a galvánizálásra, mely által az éreznek külön-féle szint is adhatok s így a tartósságra nézve szintén a rezeléssel versenyezhetik. Leginkább ajánlom találmányomat az igen tisztelt építő vagy vállalkozó urak-nak ugyszintén az egyházaknak is.

Mintát kívánatra bérmentve küldök.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve maradtam teljes tisztelettel

Braun Sámuel
bádigos
Nagy-Várad-utca.

ROTT L. Debreczen.

Női divatárak, vászonneműek és női felöltők raktára.

A tavaszi és nyári idényre van szerencsém a következő jutá-nyos árucikkeket a n. é. közönségnek becses figyelmébe ajánlani:

legujabb divatu női ruhakelmét

és hozzá való díszek, valódi francia

creton és satenok,
valamint

NAPERNYÖK gyári árban

a legnagyobb raktár

NŐI FELÖLTÖK és KÉSZ RUHÁKBAN,

valamint esőköpeny, Mantil, Tricot, Jaquet minden színben, selyem ternó és szövet ruhák

nagy választékban.

Női ruhákat mérték után budapesti műhelyben, legujabb divat sze-rint, gyorsan és pontosan készítették.

Statistika!

Azon betegségek melyeknek a malátakészítmények, Hoff János-féle rendszer, használtattak a következők: köhögés, légsű csúz, tüdőorvadás altesti bántalmak, elerőtlenedés, ideg, láz, vérszegénység, emé-zési bántalmak. — A használtabb készítmények, ma-láta-kivonat egészségi sör, maláta-cukoradé, kon-centrált maláta-kivonat, maláta-malé-cukorkák. Va-lamennyi a Hoff János találmánya és rendszere szerint.

SZENVEDŐKNEK becses figyelmébe.

Ezen kik már veszte voltak, ezen gyógyhatásos szerek köszönhetik életüket s ör- vendenek annak.

Nyilvános köszönőirat.

Egyáltalában a hirdetésekben igen kevés bizalommal lévén, nagyon csekély reménnyel kezdtem el az ön malátakészítményeinek a használatát. De képezje el azon örömet, mely családomban uralkodék, midőn az ön Hoff János-féle koncentrált malátakivonatának használata után már hónapok óta elvesztett egészségemet teljesen ismét visszanyertem, mellem oly egészséges a milyen ezelőtt még sohasem volt, a kö- hőség mely folyton gyötrött el mult s már hála istennek egészséges vagyok! Hála köszönetem érte!

Babocsa, febr. 22.

STEINER ÉRVID.

HOFF János legtöbb fejedelmek udv. szállítója es. kir. tan. arany koronás érdemke- reszt, porosz és német rendek lovagjának, Bécs. Graben Bräunerstrasse 8.

Nyilvános köszönőirat

Tek. ur! Ön kitűnő maláta-kivonati-egészségi söre igen gyógyhatásos. Tíz havi nehéz beteg- ségem óta pontosan használok, visszanyertem erőmet. Mellékelve küldök 14 frt 60 kr. további 28 pa- laczk maláta kivonati sörért.

Szeben, április 1882.

TANGL VILMA.

Magas elismerések a Hoff János-féle maláta-kivonatnak, császárok, kirá- lyok és hercegek által.

I. Vilmos német császár: „az ön pompás malátakivonata.” Ferenc József osztrák császár „örömmel tüntetem önt ki.” A szász király: „a királyné anyjának igen jót tesz. A dán király: „gyógy- hatást tapasztaltam.” A meklenburg-sverini nagyherceg, „elismerésemet.”

Hivatalos gyógyjelentés.

Csász. kir. szab. központi bizottság, stb. Flensburg. A Hoff János-féle malátakivonati egés- ségi sör egészen kitűnő erősítő szerek bizonyult.

Witige őrnagy, a porosz korona képviselője.

Árak: Malátakivonat egészségi sör 1 palaczk 60 kr. 13 pal. 7.26 frt 28 pal. 14.60 frt, 58 pal. 30 frt. 1/2 kilo maláta csokoládé I. 2 frt 40 kr. 1/4 kilo 1 frt 30 kr. II. 1/2 kilo 1 frt 60 kr. 1/4 kilo 90 kr. III. 1/2 kilo 1 frt. 1/4 kilo 60 kr. Ma- láta-cukorkák I. zacskó 60 kr. 30 és 15 kr. Malátakivonat I. üveg 1 frt 12, kisebb 70 kr. — Gyermekek tápmaláta-lyeizt 1 frt. Egész maláta fűrdő 90 és 50 kr. 2 frton aól semmisen szállították. Az első valódi Hoff János-féle nyakóidő maláta malé-cu- korkák kék papírban vannak. Vevésnél csakis ilyenek kérendők.

Főraktár Debreczen: Csanak József fűszerk., továbbá Rickl József Zelmos Geréby Fülöp és Varga Lajos uraknál. Nyiregyháza: Korányi Imre gyógy. Nagyvá- rad: Jacky Antal. Nagy-Károly: Ujházy Ivan, Kaufmann Jakob. N-Bánya: Hf. Orosz István. Szatmár: Jakó Mihály. Zilah: özv. Weiss Sámuel. H-Böszörmény: Döngyel László továbbá az ország minden nevezetesebb gyógyszerüzében.

KUNZ JÓZSEF és TÁRSA

budapesti cézég, debreczeni fióküzletéből a következő cikkeket ajánlja a nagyérdemű közönség szives figyelmébe.

VASZON és KÉSZ FEHÉRNEMŰ.

Valódi rumburgi creas, hollandi, irhoni és széles lepedő vásznak

— Csikok és damast csinvatok. — Schroll-féle legjobb sifonok minden szé- lességben. —

ASZTALNEMŰEK.

— Kávés terítékek. — Tálca-, szekrény-takarók. — Asztalfutók. — Zseb- kendők. — Férfi-, női és gyermek

kész fehérneműek,

u. m. ing, lábravaló, hálókötös, fésülködő, szoknya, harisnyák, lábtyűk.

DIVATÁRUK.

A tavaszi és nyári idényre megérkeztek a legujabb divatu

NŐI RUHA-SZÖVETEK

finom fekete selyem kelmék,

SURRAH, MERVEILLEUX SATIN DE LYON,

továbbá a legszebb színes

SELYEM RUHA-KELMÉK.

SZOBA BERENDEZESI CZIKKEK.

Csipke függönyök. — Jutta függönyök. — Nehéz szövet függönyök. — Turkesztán függönyök.

Agyelvaló szőnyegek. — Fal-szőnyegek. — Pamlag-szőnyegek. — Futó- szőnyegek.

Crepe butorhuzatok. — Ripsz butorhuzatok. — Gobelin butorhuzatok. — Bourret butorhuzatok. — Legujabb divat-butorhuzatok.

Ágy- és asztal-takarók.

Karton és rouge paplanok. — Cachemir paplanok. — Satin paplanok. — Selyem paplanok. — Atlas paplanok. — Pike és trico paplanok. — Gyapju paplanok.

Tengerfü, afrik és löször matrácok.

GYÉMÁNT ÉKSZEREK. / Kedvező alkalom. / 12 ÓRAK és LÁNCZOK. / Alulírottak kénytelenek levén eddigi üzlethelyiségüket átépítés miatt elhagyni, / őrsan felszerelt raktárunkat / arany és ezüst ékszereit / gyémánt broschok, gyűrűk és / fülbevalókat, órák, lánczok és a házi szük- / ségletre szokásos ezüst eszközöket / rendkívül leszerített árakon / sőt a saját bevásárlási árakon is elárusítják. / A t. cz. közönség b. figyelmébe ezen / KEDVEZŐ ALKALMAT olcsó ékszerek bevásár- / lására / ajánlvá, maradunk kitűnő tisztelettel / **Blau Lipót és fiai** / DEBRECZENBEN / főpiacz 2137. szám.

A fumei első magyar rizshántoló és rizskeményítőgyár.

„Legfinomabb rizskeményítője”

Általános kedveltségnek örvend, főleg azon páratlan tulajdonságánál fogva, hogy vegyi- leg teljesen tiszta s így a fehérneműekre károsan ható mindazon akatrézektől ment, melyek más keményítőgyártmányoknál előfordulnak.

Rizskeményítője vegyi tisztaságáért a gyár kezesek-dik s azt tisztító tűve, léletes finom szűtemények és torták készítésére is legjobban ajánlja.

E rizskeményítő ezenkívül azon kiváló tulajdonsággal bír, hogy a fehérneműnek tündökítő fényt és felülmulthatlan keménységet kölcsönöz.

A fumei „legfinomabb rizskeményítő” az ország valamennyi jelentékenyebb fu-zerkeres- kedésében kapható s védjeggyel — fehér elefant — minden egyes doboz e ven látva.